

Rettevejledning til

Eksamen på Økonomistudiet sommer 2014

Erhvervsret

kandidatfag

26. juni 2014

Spørgsmål 1:

Bryggeriet har bestilt en analyse hos Analyseinstituttet, der er altså ikke tale om et almindeligt køb men køb af en tjenesteydelse. Hvis man skal kunne undlade at betale for ydelsen, må der være et grundlag her for i form af mangler eller andet.

Købelovens almindelige regler finder jf. lærebogens kap. 5,1 og 4,1 også anvendelse på tjenesteydelser, dvs. der er mulighed for at gøre mangelsindsigelse gældende. Jf. lærebogens kap. 5,1 er grundlaget for at vurdere, hvorvidt en tjenesteydelse af den karakter, som en analyse er, skulle være mangelfuld, om ydelsen er udført således, at der er præsteret en god faglig indsats. Den pågældende analyse er jf. opgaveteksten reelt udført på baggrund af 100 interviews, hvor der burde have været 1600 interviews – altså på et kildegrundlag der kun udgør 1/16 af det nødvendige. Dette kan næppe siges at repræsentere en god faglig indsats, og Bryggeriet vil med rette kunne gøre gældende at analysen er mangelfuld og jf. princippet i købeloves § 42 gøre mangelsindsigelse gældende med den virkning at der kan kræves nedslag i prisen – eller at der slet ikke skal betales – alt efter hvor ringe den faglige indsats i sidste ende måtte blive bedømt til at være – umiddelbart vil det være nærliggende at sige at undersøgelsen er baseret på ringe et grundlag, at der slet ikke skal betales.

Spørgsmål 2:

Spørgsmålet drejer sig om, hvorvidt de to studenter kan bestille middage til sig selv på Analyseinstituttets regning. Der foreligger ikke oplysninger om, at studenterne har fået en særskilt fuldmagt fra instituttet til at foretage dette køb, så i givet fald, skal

dispositionen være omfattet af deres stillingsfuldmagt, således som den jf. aftaleloven § 10, stk. 2 måtte udstrække sig.

Studenters beføjelser til at disponere på deres arbejdsgivers vegne må i al almindelighed antages at være ret begrænset, og indskrænke sig til dispositioner, som står i nær forbindelse med udførelsen af deres erhverv. At indkøbe forplejning/middage kan ikke siges at stå i nær forbindelse med udførelsen af arbejdet. Studenterne har således handlet uden fuldmagt og kan derfor ikke forpligte instituttet, der dermed ikke er forpligtet til at betale for det bestilte middage.

Spørgsmål 3:

Når receptionisten vil søger sin frakke erstattet, er der to mulig erstatningspligtige – de to studenter og Analyseinstituttet. De to studenter er de umiddelbare skadevoldere, de handler culpøst ved at kaste med blækhuset – bonus pater ville ikke kaste med blækhuset uden i hvert fald at være helt sikker på, at det kunne lande uden at blæk sprøjter ud. Der er umiddelbart årsagssammenhæng mellem kastet og skaden på frakken – og skaden må anses for adækvat, idet det må påregnes at blæk kan sprøjte ud på omgivelserne, herunder frakker i lokalet, når man kaster med blækhuset. Der foreligger ingen ansvarsfrihedsgrunde i form af samtykke, accept af risiko, nødværge eller nødret. Der kan ikke siges at være udvist egen skyld fra receptionistens side, ved at efterlade frakken på kontoret, da man må kunne forvente at have personlige ejendele på sit kontor uden at disse ”hærges”. Der er flere ansvarlige idet der er to studenter, og de vil begge hæfte fuldt ud for skaden, og indbyrdes vil de hæfte for halvdelen hver, da der ikke foreligger noget om at den ene har været mere aktiv i handlingen end den anden. Det forhold at de er fulde og høje fritager dem ikke for erstatningsansvaret, og taler imod en eventuel tanke om at nedsætte ansvaret jf. EAL § 24.

Det næste spørgsmål er så om Analyseinstituttet har arbejdsgiveransvar og om dette måtte bevirke, at studenternes eget ansvar bortfalder. Ansvaret skal begrundes i DL 3-19-2, der forudsætter at der er tale om et ansættelsesforhold og at den/de ansatte har udvist culpa, hvilket er tilfældet – der er ikke tvivl om, at der er et ansættelsesforhold, og jf. ovenfor har de handlet culpøst. Dernæst skal handlingen være sket ”derudi” – altså i tjenesten/arbejdstiden, hvilket også er tilfældet. Det sidste spørgsmål er om, handlingen står tilstrækkeligt nært i forbindelse med arbejdet, eller om der er tale om et abnormt skridt. Da handlingen foregår inde på arbejdspladsen og som sådan i sin grundlæggende karakter er forholdsvis ”uskyldig” – (kaste med et arbejdsredskab), er der ikke grundlag for at statuere abnormt skridt – heller ikke fordi de ansatte er fulde.

Der er altså mulighed for at rette krav mod arbejdsgiveren. – under de givne omstændigheder må det – selv om der ikke spørges om det – være basis for en

kommentar om, at arbejdsgiveren p.g.a fuldskaaben og den vilde handling, må formodes at bevare sin adgang til at udøve regres mod de ansatte, da det jf. EAL § 23, stk. 1 må anses for rimeligt.

Spørgsmål 4:

De lidte personskader er som udgangspunkt værnet af erstatningsreglerne. Der må formodes at være tale om udgift til reparation af tænderne – og erstatning for mén og muligt erhvervsevnetab vedrørende synet. Slagsmål er culpøst og der er i den sammenhæng heller ikke tvivl om årsagssammenhæng og kausalitet, da enhver skade må påregnes, når man slås (og uheldet kan være ude). Spørgsmålet er om erstatningspligten bortfalder eller nedsættes ud fra en betragtning om samtykke, medvirken og/eller egen skyld eller en kombination deraf. Det endelige svar vil ikke være afgørende, da der ikke i lærebogen er noget der beskriver, hvordan man vil vurdere disse situationer, men det vil være væsentligt, at der er en fornuftig begrundelse for det resultat man når frem til, om det så er det ene eller det andet.

Spørgsmål 5:

Spørgsmålet skal løses i henhold til købelovens bestemmelser. I den sammenhæng er det første emne, der skal undersøges, om der er tale om handelskøb eller forbrugerkøb. Det fremgår, at maden skal leveres på kontoret – og Chresten bestiller den fordi han sidder og arbejder, hvilket peger i retning af, at det er som led i arbejdet, og at bestillingen derfor sker som handelskøb jf. købeloven § 4, stk. 1. Skulle man med en anden begrundelse nå frem til, at der er tale om forbrugerkøb fx fordi man ikke mener, at firmaet kan/skal forpleje ejeren/de ansatte, vil det være ok.

Maden kommer ikke til det aftalte tidspunkt – altså for sent. Jf. købeloven § 21 giver dette muligheden for at hæve købet, og da enhver forsinkelse i handelskøb jf. stk. 3 er væsentlig, er der ikke krav om, at der skal være tale om fixkøb for at hæveadgang er mulig. Chresten opfylder reklamationskravet i kbl. § 27 idet han afviser maden straks den fremkommer (for sent) og han bevarer således sin hæveadgang. Når købet kan hæves, skal der naturligvis heller ikke betales.

Skulle det blive antaget, at købet er forbrugerkøb vil svaret blive det modsatte, idet kbl. § 74 giver noget videre rammer for leveringen gennemførelse rent tidsmæssigt, og selv om der er bestilt på et tidspunkt, vil det i den konkrete sammenhæng ikke kunne vurderes som et fixkøb.

Spørgsmål 6:

Først må det fastslås om købet er et genus eller et specieskøb. Selv om han måtte have bestilt en bestemt menu, vil sælger stadig have så meget valgt, at købet må betegnes som et genuskøb jf. købeloven § 3. Ved genuskøb er sælger generelt erstatningspligtig for tab jf. kbl. § 24 og der foreligger ingen af de særligt kvalificerede omstændigheder i denne opgave, som ville kunne føre til undtagelse for erstatningspligten. Spørgsmålet er herefter, hvad der skal dækkes. Kbl. § 25 fastslår at dækningskøb foretaget på forsvarlig måde, vil medføre, at den merpris, der måtte være ved dækningskøbet i forhold til prisen i den misligholdte aftale, er det beløb, der erstattes. Der foreligger ikke konkrete oplysninger om dækningskøbet ud over at menuen kostede det dobbelte af, hvad menuen fra Just-eat kostede. Lægges til grund, at der er tale om en tilsvarende menu, må man nå frem til at der er tale om et forsvarligt dækningskøb, og dermed erstatningspligt for Just-eat. Lægges man til grund, at menuen er dyrere, fordi den er ”finere” end den menu, der blev bestilt hos Just-eat, skal merprisen ikke umiddelbart erstattes, og det må i givet fald bero på en nærmere bevisførelse om hvor meget af menuen, der har kunne sammenlignes med den oprindeligt bestilte, og dermed hvor meget – om noget – af merprisen, der vil skulle erstattes.

Spørgsmål 7:

Ifølge opgavens indledning driver Chresten analyseinstituttet som personlig virksomhed. Dermed kan betalingskrav rettes direkte mod ham, uanset at Analyseinstituttet står som skyldner. Der er tale om, at Just-eat vil foretage individualforfølgning for et krav vedrørende ubetalte regninger. Ifølge lærebogen side 401 kan udlæg foretages på baggrund af en dom. Opgaven nævner ikke noget om en dom, men kun en ubetalt regning. Ifølge lærebogen side 402 er der jf. retsplejeloven § 478 andre mulige grundlag for at foretage udlæg, men en ubetalt regning er dog ikke blandt disse. Så fogedretten kan ikke uden videre bringes til at foretage udlæg før end et af de nødvendige grundlag foreligger jf. rpl. § 478. Måtte et sådant foreligge, er spørgsmålet herefter om kolonihavehuset vil være genstand for udlæg, og her til er svaret ja. Hele skyldners formue er som udgangspunkt genstand for udlæg alene med den begrænsning, der foreligger i rpl. § 509 som omtalt i lærebogen s. 402. Pensum giver ikke grundlag for at kunne gå ind i en nærmere drøftelse af om kreditor kan kræve udlæg i bestemte genstande, eller om denne må affinde sig med debtors eller fogedrettens anvisning/udpegning af relevante formuegoder.

Spørgsmål 8:

Ifølge Tinglysningsloven § 47 c kan indehaveren af en erhvervsvirksomhed via et skadesløsbrev underpantsette hvad virksomheden ejer og fremtidig erhverver. Opgavens oplysninger indikere, at der er tale om et sådant virksomhedspant. Ifølge samme lovbestemmelse, er pantsætningen ikke til hinder for at aktiver udskilles ifølge regelmæssig drift af virksomheden. Dette indebærer, at aktiver, der er udskilt ifølge regelmæssig drift ikke (længere) er omfattet af pantet, og dermed vil en pantehaver ikke kunne rette krav imod disse. Spørgsmålet er herefter om kontormøblerne er udskilt ifølge regelmæssig drift. Der er ingen tvivl om, at kontormøbler kan udskiftes, om der er en norm for, hvor tit dette kan ske, for at udskiftningen er regelmæssig og ikke ekstraordinær, er svært at fastslå, men løbende redesign af en virksomheds interiør, må langt hen af vejen siges at være ordinær, og derfor må den skete udskiftning af møblerne siges at være sådan, og dermed kan banken ikke rette krav mod den nuværende ejer af de Eames designede møbler. En velbegrundet argumentation for, at udskiftning så tidligt ikke er ordinær vil føre til, at pantet kan forfølges, og vil kunne antages som en også acceptabel besvarelse.

Spørgsmål 9:

Svaret beror på, hvilket type gældsbrev, der er tale om. I lærebogen anføres i forbindelse med simple gældsbreve, at disse er navnegældsbreve, som ikke giver pant i fast ejendom eller registreret skib eller luftfartøj og som er udstedt til en bestemt person uden tilføjelsen ”eller ordre” og uden udtrykkelig angivelse af, at de skal være omsætningsgældsbrevesimple gældsbreve benyttes navnlig, når kreditor ønsker et skriftligt bevis for sit tilgodehavende uden at have fordringens overdragelse for øje. Da der intet fremgår af opgaveteksten om tilføjelser af ”til ordre” eller andre angivelser – og da banker normalt ikke har fordringens overdragelse for øje, men tværtimod i normalsituationen ønsker at fastholde et kundeforhold, vil det være mest nærliggende at lægge til grund, at gældsbrevet er simpelt, hvilket pengeinstitutters gældsbreve også normalt er.

Jf. lærebogen side 353 fremgår det, at erhverver ikke får nogen ret, hvis han benytter ulovlige midler for at fremkalde en transport af gældsbrevet. Tyveri kan vel siges at være det mest ulovlige – hvis ulovlighed kan gradbøjes – og dermed har rengøringsmedarbejderen ingen ret over gældsbrevet og kan derfor ikke kræve nogen betaling.

Svaret ville i øvrigt være det samme, hvis gældsbrevet antages at være et omsætningsgældsbrev, idet den særlige regel i Gældsbrevsloven § 14 forudsætter at den som gør en ret gældende har erhvervet gældsbrevet ved en gyldig aftale (fra tyven) og er altså ikke en regel som tyven selv kan anvende.

Spørgsmål 10:

Rengøringsmedarbejderen er ikke funktionær, da rengøringsarbejde ikke falder ind under nogen af definitionerne i FL §1. Funktionærlovens frister for opsigelse af ansættelsesforholdet skal således ikke overholdes. De generelle frister for opsigelse af ansættelsesforholdet må således bero på, hvad der er aftalt i ansættelseskontrakten og/eller den eventuelle overenskomst, som måtte dække ansættelsesforholdet, hvis en sådan er gældende. Ved siden af disse, er spørgsmålet så, om den foreliggende situation bevirker, at der kan ske bortvisning, hvilket Chrestens disposition må tolkes som værende udtryk for. De klassiske grunde til bortvisning er udeblivelse og illoyalitet, men også kriminalitet begået mod arbejdsgiveren vil kunne begrunde en bortvisning, da det bryder det tillidsforhold, der er en del af ansættelsesforholdet, så selv om rengøringsmedarbejderen ikke har med Chrestens økonomiske forhold at gøre i sit arbejde, må det vurderes at alene det, at medarbejderen via en strafbar handling forsøger at få penge ud af sin arbejdsgiver, som arbejdsgiveren ikke på lovligt grundlag ville være forpligtet til at betale, og som hvis arbejdsgiveren havde betalt til rengøringsmedarbejderen kunne have påført ham tab, idet han ville være forpligtet til at betale til banken uagtet, at han havde betalt til rengøringsmedarbejdere. På denne baggrund må en bortvisning vurderes at være i orden.